

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Militare din 24 ianuarie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, declarate de avocații Ludmila Bîrcă și Svetlana Olari, în numele inculpaților

***Bolotov Nicolae** XXXXXXXX, născut la
xx xxxxxxxx xxxx, originar și locuitor al s. XXXXXXXX, r-
nul xxxxxxxx, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale;*

***Cucovici Grigori** XXXXXXXX, născut la
xx xxxxxxxx xxxx în mun. XXXXXXXX, locuitor al s.
XXXXXXX r-nul XXXXXXXX, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 02.12.2016 – 24.01.2017,
instanța de apel: 10.02.2017 – 23.03.2017,
instanța de recurs: 31.07.2017 – 04.10.2017.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Militare din 24 ianuarie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Bolotov Nicolae a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la 3 ani și 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 24 ianuarie 2017.

Cucovici Grigori a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

2. Instanța de fond a constatat că la 28 octombrie 2016, aproximativ ora 00.30, inculpatul Bolotov N. împreună și prin înțelegere prealabilă cu inculpatul Cucovici G., aflându-se în preajma casei de locuit din str. Piața Unirii 1, mun. Chișinău au săvârșit jaful în următoarele circumstanțe.

Bolotov N., urmărind scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, l-a acostat pe Țurcan V. cu întrebarea dacă nu are o țigară și primind răspuns negativ, i-a aplicat o lovitură cu pumnul peste față, iar ultimul a început să fugă.

În continuarea acțiunilor criminale, inculpații Bolotov N. și Cucovici G., conform planului criminal stabilit anterior, l-au ajuns din urmă pe Țurcan V. și, aplicând violență nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei, exprimată prin punerea unei piedici, astfel încât partea vătămată să cadă la sol, și aplicarea loviturilor cu picioarele peste diferite părți ale corpului, în mod deschis, l-au descălțat de o pereche de adidași de culoare neagră la prețul de 140 lei și i-au sustras din buzunarul stâng al pantalonilor suma de 627 lei, după care, cu bunurile sustrase, au părăsit locul săvârșirii infracțiunii într-o direcție necunoscută, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu considerabil, în sumă de 767 lei.

Instanța a reținut că inculpații, prin înscris autentic, au recunoscut necondiționat săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și au solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale, că aceste probe dovedesc vinovăția lor și le-a încadrat acțiunile în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, ca jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită de două sau mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 7, 75-78 Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, că inculpații au comis o infracțiune gravă prin care au fost afectate relațiile cu privire la proprietate și posesie asupra bunurilor, că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante, că inculpații au recunoscut vina și au solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, că aceștia nu au antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, că inculpatul Bolotov N. se caracterizează pozitiv, fiind un militar disciplinat, îndeplinindu-și conștiincios obligațiile de serviciu, iar inculpatul Cucovici G. se caracterizează mai puțin satisfăcător, recent părăsind samavolnic unitatea militară.

Totodată, instanța a statuat că recunoașterea vinovăției nu poate fi considerată și ca circumstanță atenuantă or, cauza a fost examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpații beneficiind de reducerea cu 1/3 a limitelor pedepsei, prin ce s-ar admite acordarea dublei valențe juridice aceleiași situații de drept.

Careva circumstanțe excepționale, prevăzute la art. 79 Cod penal nu au fost stabilite și, luând în calcul circumstanțele comiterii infracțiunii, instanța a concluzionat că pentru reeducarea și corectarea inculpaților este necesară izolarea lor de societate, fiind inaplicabile prevederile art. 90 Cod penal.

3. Avocatul Roman Medeleanu a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpaților să fie aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Apelantul a invocat că instanța de fond a omis existența circumstanțelor atenuante – recunoașterea vinovăției și căința sinceră.

Or, examinarea cauzei conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală nu absoarbe recunoașterea vinei, având consecințele prevăzute la alin. (8) ale articolului, și recunoașterea vinei urmează a fi apreciată ca o circumstanță atenuantă.

Instanța de fond a ignorat faptul că inculpații se căiesc sincer, au conștientizat ilegalitatea acțiunilor săvârșite și au declarat că nu vor mai admite asemenea fapte, reeducarea acestora fiind posibilă fără izolare de societate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ținând cont de circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, inculpaților fiindu-le aplicată o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

Astfel, recunoașterea vinovăției, care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificată ca circumstanță atenuantă, prin ce aceleași situații de drept i s-ar acorda o dublă valență juridică.

Prin urmare, alegațiile apărării invocate în susținerea stabilirii unei pedepse nonprivative de libertate inculpaților pe motiv că și-au recunoscut vina și se căiesc sincer, sunt irelevante, aceste circumstanțe fiind luate deja în calcul la individualizarea pedepsei.

Mai mult, textul art. 90 Cod penal, prin sintagma *poate*, oferă instanței de judecată posibilitatea și nu obligația de aplica prevederile acestei norme.

Totodată, suspendarea executării pedepsei nu este un drept al inculpatului, ci o facultate pe care instanța este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o aplice, iar raționamentul instanței privind suspendarea executării pedepsei depinde, de rând cu circumstanțele cauzei, de personalitatea inculpatului și de comportamentul acestuia.

Instanța este singură în măsură să stabilească individualizarea pedepsei, având deplină libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni, ținând seama de regulile și principiile legale la stabilirea felului, duratei și quantumului pedepsei în procesul de individualizare a acesteia, iar instanța de fond și-a motivat soluția privind inoportunitatea aplicării unei pedepse mai blânde inculpaților,

soluție pe care instanța de apel și-a însușit-o pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

5. Avocata Ludmila Bîrcă a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului Bolotov N. să fie aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Recurenta a invocat că inculpatul și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, acesta se căiește sincer și a conștientizat ilegalitatea acțiunilor săvârșite, declarând că pe viitor nu va mai admite asemenea fapte.

Inculpatul se caracterizează pozitiv, este un militar disciplinat, își îndeplinește conștiincios atribuțiile de serviciu și ordinele superiorilor, nefiind înregistrate careva plângeri și abateri de lege în privința sa, fiind recompensat la serviciu prin acordarea unei mulțumiri, ulterior, fiindu-i conferit gradul de caporal.

Totodată, acesta a săvârșit o infracțiune pentru prima dată, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, partea vătămată nu are față de el careva pretenții materiale și morale, prin urmare instanțele de fond și de apel nu au individualizat pedeapsa conform prevederilor art. 61, 75 Cod penal.

La stabilirea pedepsei, instanțele de fond și de apel nu au luat în considerație gradul și împrejurările infracțiunii comise, personalitatea inculpatului, lipsa circumstanțelor agravante și prezența circumstanțelor atenuante – comiterea infracțiunii pentru prima dată, caracteristica pozitivă la locul de trai și muncă, ajutorul material acordat succesorului părții vătămate, corectarea lui fiind posibilă fără izolarea lui de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal or, acesta nu prezintă pericol real pentru societate, nefiind rațională aplicarea unei pedepse atât de aspre în privința acestuia.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală – s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. La 02 octombrie 2017, avocata Svetlana Olari a declarat recurs ordinar, solicitând casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului Cucovici G. să fie aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Recurenta a indicat că instanța de judecată nu a luat în considerație că inculpatul s-a căit sincer de cele comise, a conștientizat ilegalitatea acțiunilor săvârșite, a declarat că nu va mai admite asemenea fapte pe viitor și a restituit integral prejudiciul cauzat părții vătămate, ultimul neavând careva pretenții materiale sau morale față de inculpat.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală – s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor respective pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal

concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect și cu referire la recursul ordinar al avocatei Svetlana Olari se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 23 martie 2017, în prezența avocatei Sorina Arnaut (*f.d. 218*), comunicând că decizia motivată va fi pronunțată la 20 aprilie 2017, fapt realizat la această dată și consemnat în respectivul proces-verbal, în lipsa inculpatului și a avocatei Sorina Arnaut, celor absenți fiindu-le expediată copia deciziei (*f.d. 218, 225*).

Deci, hotărârea atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 20 aprilie 2017, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 22 mai 2017.

Totodată, recursul ordinar al avocatei Svetlana Olari a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție pe 02 octombrie 2017, adică peste termenul prevăzut de lege (*f.d. 245-249, pct. 5.1. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursurile nominalizate.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul ordinar al avocatei Svetlana Olari este depus peste termen, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

În al doilea rând, conform art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatei Ludmila Bîrcă, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

În consecutivitatea enunțată, instanțele de fond și de apel just au conchis că în cazul în care inculpatul, a comis o infracțiune gravă, ca jaful, săvârșit de două persoane și cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătate, infracțiune pentru care legea prevede închisoare de la 5 la 7 ani, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante invocate de recurent (*pct. 5. din decizie*), suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, în baza art. 90 Cod penal, ar fi o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inequitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și al scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării

inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Soluția instanței de apel este conformă și jurisprudenței naționale, potrivit căreia recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică (*pct. 35, Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013, „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești”*). În același timp, instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*).

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2. și 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura pedepsei în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în acest recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2., 4., 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul ordinar al avocatei Ludmila Bîrcă este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Svetlana Olari, împotriva sentinței Judecătoriei Militare din 24 ianuarie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, în privința inculpatului Cucovici Grigori Xxxxxx, pe motiv că este declarat peste termen.

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Ludmila Bîrcă, împotriva sentinței Judecătoriei Militare din 24 ianuarie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, în privința inculpatului Bolotov Nicolae Xxxxxxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 octombrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco